

IUS MATRIMONIALE

Ze studiów nad kościelnym prawem małżeńskim

(pod redakcją ks. Wojciecha Góralskiego)

TOM V

LUBLIN 1994

Nihil obstat
Ks. dr Sławomir Nasiorowski

Imprimatur
Ks. Ireneusz Kaczorek
Wikariusz Generalny

Płock, 13.01.1994 r.
Nr 63/94

Redaktor techniczny
mgr Wiesław Kowalski

**JURISPRUDENCIA MATRIMONIAL DE LOS
TRIBUNALES ECLESIASTICOS ESPANDES /RED. J.L.
ACEBAL LUJAN Y F. R. AZNAR GIL/. UNIVERSIDAD
PONTIFICIA DE SALAMANCA.
SALAMANCA 1991 SS. 483.**

Praca została wydana w serii wydawniczej "Bibliotheca Salmaticensis" /jako t. 142/ Papieskiego Uniwersytetu w Salamance. Redaktorzy prezentują w niej orzecznictwo trybunałów hiszpańskich w sprawach małżeńskich. W krótkim wprowadzeniu /s. 7-10/ informują, iż dotychczas ukazało się już kilka tego rodzaju opracowań, m.in. na temat jurysdykcji Roty Noncjatury Apostolskiej w Madrycie. Ich dzieło ma stanowić kontynuację tamtych zbiorów. Zawiera ono 25 wybranych orzeczeń kilku trybunałów hiszpańskich, m.in. wspomnianej Roty Hiszpańskiej, odnoszących się do różnych tytułów nieważności małżeństwa /z lat 1985-1991/. Do każdego rozdziału, poświęconego danemu tytułowi nieważności, J. L. Acebal Lujon i F. R. Aznar Gil, znani kanoniści /drugi z nich jest autorem wielu prac z prawa małżeńskiego, m.in. obszernego komentarza - podręcznika, dołączają krótkie wprowadzenie, w którym omawiają orzecznictwo Roty Rzymskiej, przytaczają bibliografię oraz prezentują własny komentarz doktrynalny. Ponadto każdy z zamieszczonych wyroków trybunału hiszpańskiego opatrują krótkim komentarzem. Na końcu zbioru /s. 463-468/ została podana bibliografia generalna a także bardzo pożyteczne indeksy: 1/ cytowanych kanonów kpk z 1917 r.; 2/ cytowanych kanonów kpk z 1983 r.; 3/ cytowanych wyroków Roty Rzymskiej /według nazwisk ponensów/; 4/ cytowanych wyroków Roty Hiszpańskiej; 5/ autorów; 6/ materii /od "abulia" do "uso de razón"/.

Gdy chodzi o wyroki trybunałów hiszpańskich, to zostały one przytoczone w 9 następujących rozdziałach: 1/ Przeszkoda wieku /1 wyrok/; 2/ brak rozeznania oceniającego /2 wyroki/; 3/ brak wolności wewnętrznej /6 wyroków: przymus i bojaźń, bojaźń szacunkowa, brak wolności wewnętrznej - 2, brak wystarczającego używania rozumu, wykluczenia potomstwa/; 4/ niezdolność do podjęcia istotnych obowiązków małżeńskich /6 wyroków/; 5/ błąd co do przymiotu osoby /1 wyrok/; 6/ symulacja zgody małżeńskiej /5 wyroków: symulacja całkowita-2, "wykluczenie nierozzerwalności, wykluczenie wierności, wykluczenie potomstwa/; 7/ przymus i bojaźń /1 wyrok/; 8/ rozwiązanie małżeństwa /sprawa o dyspensę "super rato" oraz rozwiązanie małżeństwa na korzyść wiary/; 9/ skarga o nieważność wyroku /1 wyrok/.

Dobór wyroków jest właściwy, można mieć natomiast pewne zastrzeżenia co do sformułowania tytułu rozdziału 3. Orzeczenia trybunałów hiszpańskich są interesujące. Są one z reguły obszerne, np. wyrok Roty Rzymskiej /w II instancji/ c. Failde z 26 IX 1987 r., z tytułu niezdolności do podjęcia istotnych obowiązków małżeńskich oraz podstępnego wprowadzenia w błąd /s. 170-180/. Na podkreślenie zasługują komentarze wprowadzające do rozdziałów, opracowane przez

redaktorów. Są to cenne opracowania przybliżające czytelnikowi poszczególne tytuły nieważności małżeństwa, uwzględnione w zbiorze.

Wśród 25 orzeczeń zaprezentowanych w omawianej pracy, 11 pochodzi od Roty Hiszpańskiej, pozostałe zaś zapadły w trybunałach diecezjalnych, m.in.: Barcelony, Saragossy, Majorki, Salamanki, Walencji. Wśród ponensów występujących w tych sprawach można dostrzec nazwiska wybitnych kanonistów hiszpańskich /m.in. Garcia Failde, Gil de las Heras, Garcia López/.

Zarówno sam pomysł redaktorów, jak i jego realizacja zasługują w pełni na uznanie. Dzieło to odda z pewnością niemałe usługi w pracy trybunałów kościelnych. Ze wszech miar inicjatywa hiszpańska godna jest naśladowania.

Ks. Wojciech Góralski